СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 120. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 24 травня 1930. VOL. XXXVIII. No. 120. Jersey City, N. J., Saturday, May 24, 1930. THREE CENTS.

ЦЕПЕЛІН ДОЛЕТІВ ДО БРАЗИЛІЇ

ПЕРЕЛЕТІВ 4,000 МИЛЬ НА ПРОТЯЗІ 61 ГОДИН.

ПЕРНАМБУКО (Бразилія). — „Граф Цепелін" перелетів океан й осів тут на землю серед крику тисячної товпи та свисту й гуку корабельних сирен. В той спосіб відбув він першу частину своєї подорожі, даючи новий доказ, що цепелїни мають перед собою велику будучність. Подорож з Берліна до Бразилії тревала 6 днів. Кораблі потребують на це звичайно 4 тижні. Вже з того одного видно, яке велике значіння матиме ота подорож цепеліна для подорожей на далеку мету.

Лет цепеліна відбувся в повнім порядку. Тільки в Севілї в Еспанії не було порядку й з тої причини цепелін спізнився 12 годин. Підчас лету через океан подорожні почували себе дуже добре. Читали, грали в шахи й карти і фотографували. Переїжджаючи через рівник, всі ждали на добру забаву. Але кажуть, що було тоді замітне велике розчаровання, особливо серед Американців, бо не дали нічого пити.

Як тільки подорожні висіли на землю, так в першу чергу почали курити, бо на цепеліні не вільно було курити. А потім пішли всі до ресторану, щоби добре повечеряти.

НОВИЙ УСПІХ З ТЕЛЕВІЗІЄЮ.

СКЕНЕКТЕДИ. — Д-р Александерсон поробив великі улїпшення з телевізією. В його лябораторії можна було бачити на стіні акторів і чути їх розмови й співи, хоч вони співали в театрі, віддаленім від лябораторії кілька миль.

БЕРУТЬСЯ ДО КОМУНІСТІВ.

ВАШИНГТОН. — Палата послів ухвалила 210 голосами проти 18 покликати до життя комітет, котрий занявся би розслідженням комуністичної пропаганди в Америці. Між иншим комітет той має провірити діяльність Амторга, совітської торговельної місії, якої осідок є в Ню Йорку. Комітет пригляне́ться рівнож комуністичній діяльности по школах і робітничих організаціях, а також провірить комуністичну пресу. Комітетови задежатиме на тім, щоби розслідити, чи і якими способами підмінюють комуністи республиканський держав ний лад Злучених Держав.

Конгресмен Ремзеєр противився назначенню такої комісії, бо був тої думки, що правительство підкопують економічні злидні, а не комуністи. Він казав, що ми маємо великі природні богатства й надмірну продукцію, а не маємо що їсти. Тому краще, говорив Ремзеєр, вибрати комітет для заради безробіттю ніж для слідження за комуністами. Бо радикали нічого не вдіють з своєю пропагандою, як люди матимуть що їсти й в що вбратися.

ПРОТИ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ФИЛИПИН.

ВАШИНГТОН. — Перед сенатським комітетом для територій зізнавав секретар стейту Стимсон в справі незалежности Филипин. Стимсон був давніше генеральним ґовернором Филипин. Він твердив, що Филипинам не можна дати самостійности ні тепер ні на протязі найближчого часу, бо та незалежність викликала би заверуху на Далекім Сході й пошкодила би Филипинам і Злученим Державам. Стимсон є тої думки, що Филипіни не є підготовані до незалежности ні економічно, ні політично.

Сенатор Гос, котрий вніс законопроект в справі визнання самостійности Филипин по пятьох літах, відповідав Стимсонови в дуже острий спосіб і тому приходило між обома до терть.

КНИЖКИ ПОДЕШЕВІЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — По закінченню конвенції товариства „Амерікен Букселерс Есосіейшен" чотири книгарські спілки оповістили, що вони приступають до редукції цін на книжки. Видаватимуть на такім самім папері як досі, але ті книжки, які коштували $2.50 чи $2, продаватимуть за $1. Книгарні кажуть, що в той спосіб можна навіть зробити ліпший бизнес, бо треба числити на масовий збут.

БУДІВЕЛЬНА КАТАСТРОФА.

НЮ ЙОРК. — Будівля, яку ставила „Ди Гвайт Констрокшен Компані" при розі II евеню і 51 вулиці, завалилася з цілим руштованням, потягаючи за собою двох забитих робітників, а 9 важко ранених.

НОВА МІШАНИНА ҐАЗОЛІНИ.

ТУЛЬЗА (Оклагома). — На конвенції „Нетюрел Гезолин Есосіейшен" закомуніковано, що інжинірський департамент мішіґенського університету повідомляє, що знайдено нову ґазоліну. Поліпшення полягає на певній домішці, силою якої ґазоліна має далеко більшу силу й запалюється в одній хвилі при якінебудь температурі.

СУХІ ГОТУЮТЬСЯ ДО НАСТУПУ.

ВАШИНГТОН. — Ф. Скат Мек Брайд, генеральний суперінтендент Протисалунової Ліґи, подає, що сухі збираються до великої кампанії в обороні прогибіції. Ліґа збирає саме фонди на ту кампанію, якої кошти виноситимуть річно $300,000.

НІМЕЦЬКІ ДОВГИ ЗАТВЕРДЖЕНІ.

ВАШИНГТОН. — Палата послів приняла більшістю голосів законопроект, який устійнює довги Німеччини Америці на суму $753,400,000. Ця сума має бути сплачена ратами на протязі 52 років.

ПО ЧІМ СУДИТИ УРЯДОВЦЯ?

НЮ ЙОРК. — Мейор Вокер подає в написанім ним артикулі, що урядовця не треба судити по числі годин, які він пересиджує в бюрі, а тільки по висліді його праці.

КОМУНІСТИ В КИТАЮ.

Заняте боротьбою з північними генералами нанкінське націоналістичне правительство не має сили боротися з поширенням комуністичного руху на території, яке знаходиться під його владою. Тому комуністи, якими керують московські агенти, набирають все більше сили й тепер готуються скликати всекитайський комуністичний конґрес.

НАПАД БАНДИТІВ У ПЕРЕМИШЛІ.

До торговлі взуття Жигмонта Фельнера у Перемишлі зайшли бандити, зажадали дати їм дві пари черевиків, після чого, прикладаючи револьвера до грудей Фельнера, примушували його видати їм усі гроші з каси. На крик Фельнера двох бандитів утікло, а двох, а саме Осипа Сьоноха і Маріяна Дрваля, арештовано.

ВАЛЬДЕМАРАС ПРИГОТОВЛЯЄ ПЕРЕВОРОТ.

З Ковна повідомляють, що Вальдемарас приготовляє на Литві державний переворот. В його домі ведуться тайні наради прихильників Вальдемараса, рекрутованих із старшинських кругів. Число цих прихильників бувшого литовського диктатора зростає.

САМОВБИВСТВО ГЕНЕРАЛЬСЬКОГО СИНА.

На днях у Зимній Воді син бувшого генерала австрійської армії, поручник 6. п. вуланів у Станиславові Антін Петрасевич стрілив собі з револьвера в чоло і ранив себе смертельно. У грізнім стані його відвезено до лічниці. Причини самовбивства невідомі.

КОНҐРЕС КАРТОГРАЇВ.

Віденські аматори й професіонали бриджа рішили скликати конґрес усіх, що студіюють теоретично й практично цю модну й важку гру. На конґресі будуть приняті спеціяльні правила, що обовязуватимуть усіх бриджистів. Буде це окремий кодекс, якого текст підготовляє вже окремий комітет. Що року будуть організувати міжнародні конкурси за світове мистецтво гри в бриджа.

САМОВБИВСТВО ВЯЗНЯ.

У варшавський слідчій вязниці вязень Константин Пистка, арештований під замітом убивства одного банкира, проковтнув кілька куснів скла з вибитого вікна і в безнадійнім стані його відвезено до лічниці.

АРЕШТУВАННЯ КЕРОВНИКА МОПРУ У ВАРШАВІ.

Варшавська слідча поліція арештувала Ол. Ґранаса за комуністичну діяльність. Підчас ревізії найшли в нього скритку, що отвираєся за потисненням ґудзика. В скритці найшли комуністичні документи, архів варшавського відділу Мопру, 16 печаток Мопру, ключ до шифрів, револьвер, кількасот револьверових і кільканадцять крісових набоїв. У руки поліції попали теж листи, писані комуністами з вязниць, у яких подані ріжні назвища й адреси. На основі тих документів перевела поліція дальші ревізії, що дали величезний доказовий матеріял. Ґранаса замкнули в тюрмі при вул. Дикій. Ґранас підчас вибуху світової війни був у Швайцарії, звідкіля опісля з Леніном і Троцьким переїхав запльомбованим вагоном до Росії. Там за большевиків виконував ріжні функції в центральнім комітеті комуністичної партії та був мужем довіря Зіновєва. В 1919 р. брав участь у большевицькім перевороті у Латвії. До Варшави приїхав 1923 р. Останніми часами був керовником варшавського відділу Мопру та займався аґітацією в робітничих професійних союзах.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

Заходом Української Радіо Організації відбудеться концерт на радіо в неділю, дня 25 травня (мая) с. р., стація W G B S в Ню Йорку, о годині 3-тій по полудни. Концерт під проводом Василя Чосника. Орхестра Михайла Бориса з Бейон, Н. Дж.

1. а) Гей на горі там женці жнуть, б) Ой не ходи Грицю та на вечерниці, в) Зажурився чоловік, г) Гоп, мої гречаники.
2. а) В гаю зеленім (співає Анна Борис), б) Сватання, в) Козаченьку, куди йдеш, г) Коломийки.
3. а) Сонце низенько, б) І шумить і гуде, в) Змарнів я, г) На чужині загибаю.
4. Анна Борис, сольо: Ой пішла я на музики, акомпаніямент, Марія Куцнір.
5. Дівчино моя і Верховина.
6. Василь Чосник, сольо скрипка.
7. Закінчення: Вязанка українських пісень. Ще не вмерла Україна.

АРЕШТУВАННЯ В СКАЛАТЩИНІ.

В ночі з 5. на 6. квітня ц. р. хтось підпалив у Теклівці, пов. Скалат, хрест, що його Поляки поставили в українській громаді на памятку десятиліття істнування Польщі. Це скваліфіковано як злочин збещещення релігії і під замітом поповнення цього злочину арештовано 8 квітня ц. р. чотирох молодих хлопців з Теклівки: Павла Голояда, Мирослава Голояда, Павла Стадника і Володимира Олійника, котрим закидують в додатку злочин намаганого мордування з §§ 8 і § 134 к. зак. Цього знова злочину мали обвинувачені допуститися в цей спосіб, що критичної ночі 5 квітня ц. р. мали мати револьвер в руці (а була це дуже темна і грачна ніч), що його нічний сторож бачив в одного з учасників чи чув якийсь тріскіт, що видавався йому наче набивання револьвера. Цей сторож нікого не пізнав, у хлопців не знайдено ніякої зброї, а їх рідня свідчить, що цілий вечер і цілу критичну ніч були дома і нікуди не видалялися. Слідство веде судия Вовчук зі Скалата, котрий щойно внаслідок внеску рідні арештованих у прокуратурі на приказ прокуратора має переслухати свідків, поданих на ствердження алібі, і то аж десь в половині травня. Покищо всі арештовані сидять дальше в слідчім арешті у Скалаті.

ПОБУТ ШВАЙЦАРСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА У ЛЬВОВІ.

У Львові гостив спеціяльний кореспондент швайцарських французьких пресових органів „La Suisse" і „Journal de Geneve", п. Рене Навій. Гість відвідав голову УНДОбєднання і Української Парляментарної Репрезентації, д-ра Дмитра Левицького, та докладно інформувався у нього про українське життя й українські справи у Польщі.

ЗААРЕШТУВАЛИ НІЧНИХ ПРОМИСЛОВЦІВ.

Черновецька поліція заарештувала 5 членів банди злодіїв. Головою цеї шайки був якийсь Макарюк.

ГУЦУЛЬСЬКИЙ МУЗЕЙ НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

В місточку Рахові на Закарпатській Україні відкривається музей народнього гуцульського мистецтва. Всякі вироби гуцульського мистецтва для цього музею збирає директор школи в Рахові, Василь Лурак.

БЕЗПЛАТНІ ПАСАЖИРИ.

Дня 29 квітня на головній стації у Львові переведено поліційну облаву на пасажирів, що подорожують без білетів. Поліція переловила аж 85 осіб, що не мали білетів, між ними 16 осіб без жадних документів. Цих останніх арештовано, а инші будуть потягнені до відповідальности з вільної стопи.

УСДП НА 1. ТРАВНЯ.

Цього року наші соціяльні демократи (УСДП), що збудилися зі сну не так то давно, обходили першотравневе свято спільно з польськими соціялістами (ППС). Сердеги цілковито забули, якто у 1928 р. в часі виборів до сойму трактували їх пепесяки, зокремаж львівський шовініст пос. Гавснер, з яким вони тоді теж не панькалися. Нині це для наших усдепістів, здається, треба вважати за небувше. Видно новим духом серед них повіяло. Бо, хоч на своєму зїзді вони рішили не голосистись ні до другого (ні до другого і пів) ні до третього інтернаціоналу, то тепер без вагань найшли спільну мову з львівськими пепесяками, які під оглядом національного шовінізму та ненависти до Українців творять спільне питомий „інтернаціонал".

ВБИВСТВА І САМОВБИВСТВА.

В Дрогобичі втопився 26-літній робітник з Борислава Микола Бартків. Причиною самогубства була недуга сплячки. — В Бережниці Рустикальній в Самбірщині Микола Ковалик убив у сварці Івана Плоскача.

ГРАДОБИТТЯ В СКАЛАТЩИНІ.

Град величини волоського оріха, а навіть більший, падав у суботу, 26 квітня, від 4 пополудни в селах скалатського повіту: в Краснім коло Грималова, Саджавках, Ставках, Волиці, і знищив цілком засіви і сади. Дуже потерпіло житло, яке треба переорувати, таксамо горох, ячмінь і пшениця. Сади в зимі 1928 на 1929 р. вимерзли, люди насадили щепи і тепер град все поломав. Грубий град тревав $1\frac{1}{2}$ години, потім злива і менший град аж до півночі.

НАПАД УКРАЇНСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ ЧИ ДИШЕЛЬ?

На днях польська преса голосно трубіла про напад українській боївки на книгарню „Слово" у будинку Ставропігії при вул. Руській у Львові. Вже писалося про „безчельность" українських пластунів, які нібито з помсти за викинення їх домівки із Ставропігійського будинку виконали цей напад. В останньому числі „Дзєнніка Львовского" появилось вияснення, поміщене на підставі інформацій ставропігійських кругів, з якого довідуємося, що шиби в книгарні „Слово" вибив дишель тягарового воза, який через необережність якогось візника віхав на хідник. Свідком цього випадку був постерунковий поліції, який, не знаючи, що дишель спричинив яку шкоду і бачучи невинність візника, не зробив з цього ніякого вжитку. Як бачимо, то навіть за випадки з дишлем польська преса робить відповідальними українських „терористів".

НЕВІДОМИЙ ВОЯК РИМСЬКОГО ЛЕҐІОНУ.

Із Тунісу повідомляють: В оазі Ель Нег найшли в глибині 22 метрів мумію римського леґіоніста. Мумія заховалася дуже добре, бо земля пересичена радовими еманаціями, що унеможливили зогнити мертвому тілу. Леґіоніст належав до Х. леґіону та взяв участь у другій пунійській війні. Це виписано на таблиці ідентичности, що завішена вояком на шиї. При пошукуваннях найшли ціле озброєння леґіоніста та виритий на марморній таблиці напис: „Фабій Цестор із десятого Транспаданського Леґіону. Маніпул XV Центурія XXXII. Родився в Остії в 507 році від оснування Риму. Приділений до війська в 527 р. Центуріоном став 542 р. Здеґрадований за обиду по пяному військового трибуна Манія Таквата. За геройство в битві біля Ценне одержав лавровий вінець". У гаманці, привязаному до леґіонерського пояса, найшли 16 сестерцій.

ПОЛЬСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО НАСМІХАЄТЬСЯ НАД СОЙМОМ

ВАРШАВА (Польща). — Згідно з домаганням соймових послів президент републики Мосціцький скликав сойм на надзвичайні засідання. Та в той самий час не скликано сенату, а тому у Польщі тепер утворюється дивна парляментарна ситуація, коли сойм засідатиме сам, а сенат буде на вакаціях. Отже жадне рішення сойму не зможе набрати сили, бо не буде обговорене та затверджене в сенаті.

Уряд радить президентови знову розпустити сойм на довші вакації. Як тільки сойм задумає ухвалювати недовіря до уряду, або знову торкнеться справи бувшого міністра Чеховича, який неправно витратив у 1927—1928 р. 900,000 долярів державних грошей на виборчу кампанію урядового бльоку, то сойм буде знову негайно розвязаний.

В той самий час Чехович домагається, щоби нарешті було переведене слідство в його справі й щоб уже раз покінчити з тяганиною. Разом з тим він заявив своє уступлення з групи послів урядового бльоку, бо не годиться з теперішньою економічною та загальною політикою уряду. Це тут вважають тяжким ударом для уряду.

УРЯД МЕК ДОНЕЛДА ЗАГРОЖЕНИЙ.

ЛОНДОН (Англія). — В Партії Праці стався розкол на ґрунті незадоволення лівого крила партії політикою уряду Мек Донелда в справі допомоги безробітним. На засіданню парляментарної фракції послів, які належать до Партії Праці, 29 голосували проти Мек Донелда.

Ці двадцять девять голосів є те число, котре дає урядови Мек Донелда перевагу над консервативними в парляменті. В разі найближчого голосовання ці 29 послів як відмовляться голосувати за урядом Мек Донелда, а ліберальні посли відтягнуться від голосовання, то тоді консервативні зможуть повалити уряд Партії Праці. Після того негайно будуть призначені нові загальні вибори.

ЖИДІВСЬКІ ПОГРОМИ В РУМУНІЇ.

ЛОНДОН (Англія). — Кореспонденти місцевих газет повідомляють з Румунії, що в районі Мармароша 25,000 Жидів у страху покинули свої оселі та переховуються в лісах. Тут якийсь антисеміт Даніла зорганізував похід селянства проти Жидів. Він закликає селян до винищення Жидів та до відібрання від них ріжного майна. Урядова влада не робить відповідних заходів, щоби припинити цей погромницький рух.

Погромна аґітація ведеться на широку скалю й тисячки протижидівських відозв розповсюджується серед селянства, яке виставляється в них жертвою жидівської експльоатації.

НАДІЮТЬСЯ НА ПОЛЬСЬКУ ПОМІЧ.

ВАРШАВА (Польща). — Лідер жидівського парляментарного бльоку й голова сіоністичної організації в Польщі, доктор Фарбштайн, звернувся до польського міністра справ закордонних з проханням підтримати жидівський протест проти заборони імміґрації до Палестини. Своє звертання до польського уряду Фарбштайн мотивує тим, що Польща є одною з тих держав, які підписали мандат на передачу Палестини Англії.

В Польщі відбулося кілька протестаційних віч проти цього розпорядження британського уряду. Промовці дуже різко критикували британський уряд за цю заборону, яка найтяжче відбється на польських Жидах, котрим тепер остаточно заборонено переселятися до Палестини.

ВІЙСЬКА ПРИВЕРТАЮТЬ СПОКІЙ.

БОМБЕЙ (Індія). — Британські війська майже скрізь привернули спокій, вживаючи суворих воєнних заходів. В районі Дґарасана, де в заворушеннях брало участь понад три тисячі прихильників Ґандія, прийшло до втихомирення після того, як сюди прибув батальон реґулярного війська.

НЕ ЗНАЮТЬ, ЯКИЙ МАЄ БУТИ ПРАПОР.

ТОКІО (Японія). — Японське атлетичне товариство стоїть перед тяжкою проблемою, котра повстала як відгук подій в Індії. Саме тепер в Японії скликається атлетичний зїзд народів Далекого Сходу. Між атлетичними командами знаходиться також команда з британської Індії. Всі команди мають свої державно-національні прапори. Отже такий прапор хоче мати й індуська команда. Та тут звилися великі трудноші для Японців.

Індуси хочуть мати лише свій національний прапор „незалежної Індії", іґноруючи британський прапор. Японці радилися з англійським амбасадором, як вийти з такого прикрого становища. Звичайно, амбасадор стоїть на тому, що має бути в індуській команді прапор віцекороля Індії. Індуси заявляють, що вони підуть краще зовсім без прапора, ніж станутъ під британський прапор.

МУСОЛІНІ НАЗИВАЄ СВОЇХ КРИТИКІВ ГІПОКРИТАМИ.

МІЛЯНО (Італія). — Підчас своєї промови на зборах інвалідів Світової Війни Мусоліні зазначив, що несподівано для нього він стрів гостру критику за кордоном за свої промови в Ліворні та в Фльоренції. Своїх критиків він називає гіпокритами та гусьми, які самі себе призначили охоронити спокій в Европі.

Він говорив, що вони бачать, нібито лиш Італія узброєна, а у себе гармати вважають тільки звичайними патиками; італійські воєнні судна вони вважають бойовими суднами, а свої рибальськими; італійські літаки вони вважають збруєю, а свої лише паперовими орлами; вони бачать лише в Італії військові касарні, а в себе їх називають палатами для забави і т. д. Треба бути дурнем, щоби обеззброювати себе, коли инші зброяться до зубів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЛІПШЕ ПІЗНО, ЯК НІКОЛИ

У Ню Йорку зібралася „нюйорська міська конференція суспільної праці" і між першими точками своєї програми поставила справу безробіття.

Як можна сподіватися вже зі самого титулу конференції, вона мала обмежене поле до дебати, себто вона не обнимала ні федерального ні стейтового уряду, а ограничувалася містом.

У сій справі на конференції піднесено дві практичні міри.

Наперед домаганося, щоби уряд, у сьому случаю міський уряд, завів відповідну машинерію для збирання даних про безробіття. Се, говорено на конференції, можнаби осягнути в сей спосіб, що кождий підприємець, який має що найменче десять робітників, мавби бути обовязаний доносити урядови раз у місяць про стан робіт у своїм підприємстві.

По друге, в міському уряді мавби повстати відповідний осібний комітет для справ безробіття, який мавби на ціли придумувати міри для облекшування безробіття. Сей комітет мавби становити самостійний департамент міського уряду та стояти на рівні з департаментом публичного здоровля й публичного добробуту.

Сі дві практичні міри се справді дуже мінімальна програма. Однак навіть і вона становить уже певний поступ у порівнанню з тою бездільністю в справі безробіття, яку проявляється нині в урядах міських, стейтових і федеральнім.

Як сказав один член конференції, вложення на підприємців обовязку подавати до уряду звіти про стан праці в своїх підприємствах має за основу нове розуміння завдань підприємців. Після старого розуміння підприємець був неподільним і невідповідальним паном свого підприємства. Кількo людей він наймав, на яких умовах він їх наймав, і чи взагалі їх наймав, се вважалося виключно його особистим ділом, до якого другим, чи приватним особам, чи навіть урядови, було засі втручатися. На місце сього розуміння приходить тепер друге, після котрого підприємець відповідає за своє підприємство перед громадянством.

Є се дуже важна переміна. Важна вона тим більше тоді, коли її прирівнати з браком відповідного зрозуміння зі сторони уряду. Коли під напором громадської думки підприємці вже подекуди приходять до сього новочасного розуміння своєї відповідальности, то час уже, щоби й уряди розуміли, що й вони відповідають не тільки за збирання сміття, продаж горівки та злочини, але й за ту справу, від котрої в найбільшій мірі залежить добробут краю, за стан робіт у краю.

УКРАЇНЦІ ЗДОБУЛИ ПЕРШІ ПОЗИЦІЇ В БУКОВИНІ.

Дня 5 травня відбулися в черновецькому повіті додаткові вибори до румунського парляменту. При виборах змагалися чотири кандидати: Українець доктор Дутчак; дуже популярний, особливо серед мійського соціялістичного та жидівського населення, Е. Сокор; кандидат урядової кліки д-р І. Бачинський, якого піддержувала адміністрація всіма силами, і М. Скалат.

Це перший раз в історії румунських виборів Українці виставили свого власного кандидата, не йдучи на жадні порозуміння з урядовими, чи якими иншими румунськими партіями. Перший раз у Румунії взагалі, а в Буковині зокрема, Українці рішили спробувати свої власні сили. Не зважаючи на те, що в цій виборчій окрузі знаходиться місто Чернівці, залюднене Українцями в меншости, що мало значно вплинути на вислід виборів, український кандидат одержав 16,161 голосів, а слідуючий по нім урядовий кандидат Бачинський всього 10,673 голоси. Отож український кандидат доктор Дудчак пройшов до парляменту більшістю в 5,488 голосів.

Тут треба зазначити, що проти нього велася шалена агітація всіма противниками, які не спинялися перед доносами на нього, називаючи його зрадником румунської держави та вороогм її за те, що він звертався до Женеви зі скаргами на румунський уряд за потоптання прав меншин і т. д. Виставлення його кандидатури називалося провокацією, протидержавною демонстрацією й т. д., а виборцям грозилося репресіями. Та українство в Румунії вже почало вичунювати від того страшного національного розгрому, який заподіяла йому румунська окупація. Воно вже стало поволі більше активно втягуватися в загальну політику держави, як певна національно-організована група. Перша спроба провести до парляменту свого власного українського кандидата, по власній національній лісті, скінчилася блискучою побідою Українців і треба сподіватися, що тепер Українці стануть на більше твердий та широкий ґрунт національно-політичного життя в Буковині, а потім і в инших українських землях, що опинилися під румунською займанщиною.

Зприводу вислідів цих виборів черновецька українська ґазета „Час" пише:

„Вчорашнього дня здав український народ у Румунії іспит своєї політичної і національної свідомости. Помимо погроз і брудної аґітації чужих та хрунівської роботи своїх проти особи українського кандидата, народ пішов так, як йому диктувала його совість і національна честь. Він віддав свої голоси на свого українського кандидата, бо знав, що цим він має доказати своє істновання, своє право на національно-культурний розвиток.

„Вчорашнім голосованням убито раз на завсіди леґенду „учених і півучених", що в Румунії „нема ніяких Українців, а тільки Румуни, котрі забули свою мову". Вчорашнім голосованням доказав український нарід, що він не дасться більше ловити на всякі обіцянки, що він жадає прав української мови у школі, суді й адміністрації. Український нарід провадить великий процес за своє істнування й передав повновласть д-рови Василеві Дудчакові".

Німецька ґазета „Морґенблят" про вислід виборів пише:

„Доповняючі вибори в Чернівцях принесли побіду українському кандидатови, докторови Дудчакови... Вислід показує, що міські виборці стояли цего разу в найгострішій суперечности до виборців повіту... Треба сказати, що вибір українського національного кандидата є особливо важним моментом. Показалося, що Українці, які мали право на цей мандат, стали в повноті і певні цілі за своє право".

Друга ґазета, „Таґеспост", говорить:

„Вислід виборів є для правительства несподіванкою, хотяй болючою. Але для того, хто обзнакомлений з настроєм серед українського сільського населення, не є цей вислід несподіванкою... Дотепер Українці давалися дуже терпеливо впрягатися до правительственного воза і хотяй є вони в черновецькім і стороннецькім повіті в подавляючій більшости, то були вони дотепер раді, коли кинено їм ласкаво один мандат. Приголомшені станом облоги, не прийшли вони ще ніколи, щодо їх числа, до слова. Цим разом було питання, як видержать Українці свою першу самостійну спробу своїх сил. Вислід виборів доказав, що український нарід доріс сьогодняшньому часови й дозрів до повної національної свідомости, й тому можемо ми як меншість, що находиться в такім самім положенню, лише з утіхою поздоровити Українців".

Ґазета „Форвертс" говорить:

„Лише політична наївність могла припускати, що Українців можна вилучити з політичної гри і що вони моглиб зректися вспоминатися своїх прав. Це була політична діточа віра всяких правительств, котрі думали затримати Українців коло себе тому, що ставили українських кандидатів на правительственних лістах. Ціле непорозуміння тих правительственників супроти меншостей полягає в тому, що вони вірили в постійну силу втихомирюючих фраз. Вибір доктора Дутчака буде протверезінням тих ілюзіоністів, що хотіли замінити позитивну розвязку питання порожніми фразами".

Нарешті наші буковинські брати зважилися спертися на власні сили й наочно переконалися, що вони не помилилися. Вони показали, що в орґанізації сила й що в боротьбі лише здобуваються права, а не в кмопромісах та вирахуваннях. Не лише зростає й скріплюється національна свідомість українського населення на всіх своїх землях, але наші брати вже знову прокидаються до нової активної боротьби за свої права й у тій боротьбі здобувають собі позиції.

Лише наші закарпатські брати ще плетуться в хвості, бо їх веде тепер на поводі москвофільська, бувша мадяронська ґвардія, зєднавши свої сили зі старими москвофілами, які полишилися ще з часів старої небіжки Австрії. Та прийде час і на Закарпаттю нарід наш таки знайде справжнє своє національне українське імя, в якому криється повний зміст програми його національно-політичного визволення та національного відродження й розвитку.

НАЙДАВНІШЕ МІСТО НА СВІТІ.

Історики твердять, що найстаршим (замешкалим) містом на світі є **Дамаск**. Початки його сягають дуже давньої давнини. Воно є столицею та головним містом **Сирії**, а розложилося по обох боках ріки Баради, віддалене 57 миль від Бейрута. Тяжко означити точно вік того старого міста, але певне є, що має щонайменше 3,000 літ.

В чотирнацятім розділі Ґенезіс згадується Дамаск в опісі боротьби між чотирма королями з одного та пятьма з другого боку, в якій нобідний Аврам пустився в погоню за побитими до Габаґу, на північ від Дамаску.

Ріжна була доля Дамаску — нападали на нього й боронили його, здобували богато разів, добре ним правили або переміновували в руїну, палили й відбудовували. Взагалі перейшов Дамаск стільки, що історія инших міст блідне та маліє при його кровавій хроніці, як свічка при луні пожежі.

Підчас суверенности Єгипту над Палестиною, за володіння 8-тої династії, Дамаск був столицею малої провінції Убі. Раз цар Давид, сердитий на місто, напав на нього, вбив 20,000 Сирійців, а все инше його населення взяв в полон. Пізніше войовник Розен здобув Дамаск наступом і забрав тисячу Соломонових жінок.

Потім місто переходило богато разів із рук до рук. Плили потоки крови і володарі змінювалися дуже часто. В 333-ім році перед Хр. Дамаск наслідком зради дістався Парменіянові, славному полководцеві Олександра Великого. По смерти Олександра Вел. став Дамаск знову переходити з рук до рук.

У Новім Завіті Дамаск згаданий у звязку з чудотворним наверненням св. Павла та його втечею, а саме, що він утік, опустившися в коші з мурів міста.

В 1126. році ввійшли до Дамаску хрестоносці, одначе не надовго. Пізніше прийшли Монголи, Турки, Єгиптяни, здобували богато разів по черзі змучене місто. Вкінці в 1840-ім році всадовилися в Дамаску Турки та 20 літ пізніше уладили велике свято, при чому вирізали 3,000 християн і пустили з димом їх дільницю.

Тепер Дамаск має около 200 тисяч мешканців, а володіють у ньому Араби.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЗНАВ ДОБРЕ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ РАЙ.

У місті Вичіті, в стейті Канзасі, поповнив самогубство 37-літній нафтовий інжинір, В. А. Хачатуров, висланий до Америки большевицьким урядом на студіювання способів рафінерії нафти.

У своїм послідним письмі Хачатуров перепрошує міжинчим народ Америки за злочин самогубства, який він поповняє на його землі. Але робить він се з конечности, щоби не вертатися до Росії, де большевицький уряд є одинокою, але при тім рішучою перешкодою в розвою народа. Щоби не вертатися в большевицький рай, Хачатуров воліє позбавити себе життя.

Не аби яке признання для большевицького уряду.

Коли до сього ще додати самогубство Єсеніна та Маяковського, головних комуністичних поетів, то дістанемо красну ілюстрацію до запевнень большевицьких аґентів і підсусідків, що під советами справдішний рай.

ЯК НАСЕЛЕННЯ ТЕРПИТЬ ЧЕРЕЗ ПОВІНЬ.

Офіціяльна польська телеґрафічна аґентура подає, що большевицький уряд концентрує здовж польсько-російської границі більшу масу військ. Польський уряд приписує сю концентрацію тому, що він урядже сього місяця маневри польських військ на російській границі.

Значить, і з одного й з другого боку кордону пани окупанти будуть подзвенькувати шаблями та вимахувати на себе кулаками, а за сю забавку буде платити гроші непричетне до панської забавки українське населення. І на таку забавку збираються вони в переднівок, та ще до того тоді, як на Україні повиливали ріки та наробили великої шкоди.

МОЛОДІЖ ГОВОРИТЬ.

В місті Елизабеті, Ню Джерзі, ставало на суді трох хлопців у віці від 15 до 20 літ. Головним виновником був 15-літній хлопчина. Злочин, за котрий вони відповідали перед судом, — вбивство, якого допустилися для грабунку.

Як показалося на суді, 15-літній Джордж Данецкі, 18-літній Вилієм Ґері та 20-літній Ґалеґер любили зворушуючі пригоди. В тій цілі роздобули вони собі автомобіль, і в ньому виїхали на грабунки. Але дивилися при тому, щоби пригода була троха потрясаюча, а рівночасно безпечна, себто, щоби вони не дісталися до тюрми за поважний злочин. Як звичайно, хлопці дістали більше пригод, як сподівалися. Якось раз упросився один прохожий до них на авто. Вони вивезли його за місто й там стали грабувати. Він боронився, і вони його побили по голові револьвером так, що він помер. При небіщику найшли $4.65, які розділили між собою. Вони втекли були на полудне, але їх піймали й поставили на суд. Суд засудив їх за вбийство першого степеня, але на припорученння присяжних суд помилував їх на досмертну вязницю.

Пригода польських і айриських хлопців звернула загальну увагу на небезпеки, на які наражена молодіж у великих американських містах.

СПРАВДІ ЗАМОТИЛИЧЕНА ГОЛОВА.

Нюйорська поліція видала недавно нові розпорядки про перехід улиць піхотинцями, загрожуючи арештами й судами тим, що не будуть тих приписів слухати. Між арештованими в перший день найшовся чоловік, котрий на запит судді, чому він не слухав приписів про перехід через вулицю, заявив, що він був задуманий так, що не завважав сиґналів. Чим він так був задуманий? Обжалований каже, що недавно подав він просьбу о приняття його до комуністичної партії. Щоби стати членом, мусить він студіювати Маркса. Се читання так йому запрятало голову, що він не бачив світел.

Суддя подумав хвилину й сказав: „Кейз дізмист".

Шкода, що суддя не сказав, чому він звільнив обжалованого. Чи читання комуністичної літератури на думку судді має такий вплив, як пиття алькоголю? Чи заглублювання в Карла Маркса зачмелює голову так, що людина не знає, що довкола неї діється, подібно як заглиблювання в чарку?

Ярослав Гашек.

ХОМЯК.

Ганися радила викурити хомяка з канапи, забити всі виходи папером, полити нафтою та підпалити. Цю глупу раду відкинули більшістю голосів. Постановили ждати на голову сімї. Добродій Гонзатко показався також мало помисловим. Хвилину він тупо глядів на хомяка, що подеколи демонстративно визирав із нори в канапі та нахабно порскав, потім дав синові штурханця в потилицю, неперебірчиво всіх вилаяв, зодягнувся та мерщій пішов у винарню. Там після другої літри почав розмову з незнакомим сусідом:

— Уявіть собі, мій син, учень другої кляси, пустив у канапу...

— О, я це знаю — перебив йому сусід — блощиць я не люблю. Хто лише заносить їх у школу...

— Ні, не в цьому річ — перебив йому Гонзатко — мій син пустив у канапу хомяка.

— Не вдавайте дурного, пане — сказав нервово сусід, що, самособою, лікувався з нервовости в затишній коршмі. — І чого це тепер люди не видумають? Абож то я по вашому похожий на ідіота?

— Зовсім ні, пане — відповів офіціянт, що підбіг, бо думав, що питання торкається його.

Нервовий добродій заплатив і вийшов.

— Дивна людина — подумав Гонзатко. — Я хотів щиро поділитися з ним своїм горем і попросити в нього ради, а він обидився.

Гонзатко затопився в журливій задумі. Після третьої літри він переконався, що в канапах порядних родин рідко виводяться хомяки...

Коло десятої години він таке наторочив совім товаришам по чарці про хомяка, що здавалося, начеб хомяка примістили в його канапі на приказ окружної шкільної ради.

Дальші події в його памяти губилися.

Доволі неясно він тямив, як потім ходив із коршми у коршму з одним паном, що назвав себе торговцем диких звірів. І справді, потім серед ночі вони найшлися перед якоюсь крамницею, яку відчиняв цей добродій.

Все це потвердилося вкінці, коли Гонзатко найшов на своїй нічній шафці невеличку коробку. В коробці щось пищало. Помало він став здогадуватися, що цю коробку він приніс із тої самої крамниці, куди заходив нічю з торговцем диких звірів. Коли отворив коробку, побачив два жовті звірятка з червоними оченятами.

— До чорта! Що це за звірі! — зітхнув і скрикнув Гонзатко та став на-силу роздумувати. Він пригадав собі, що в згаданій суперечці в коршмі торговець диких звірів під присягою впевняв, що добрий спосіб, як позбутися хомяка — це вивірки. Взагалі вивірок уживають як засіб проти всіх гризунів. Їх треба пустити в нору, вони виженуть хижака, треба лише його схопити й убити. Тому конче треба ці вивірки пустити в нору в канапі й історія хомяка скінчиться щасливо.

Він виявив свій плян сімї. Після свіданку обережно пустили вивірок у нору канапи та ждали висліду.

Із нутра канапи спершу роздалося порскання та шипіння, а потім якесь приязне муркотіння. За хвилю зявилися голівки вивірок, а потім і сам хомяк. Він мрячно глядів на Гонзатків, призиркувато порскнув і знову скрився. Молодий Гонзатко обережно приблизився та заглянув в отвір канапи:

— Вивірки — повідомив він про вислід своїх обсервацій — лижуть голову хомякові.

Ах, то воно так! Вивіркам, видно, дуже сподобалося нове місце. Тимчасом Гонзатко приніс Брема та, на загальне огірчення, вичитав, що вивірки і в неволі бистро розмножуються. Видно, покійний Брем у свому житті мав неприємну пригоду з вивірками, бо він, основуючися на власнім досвіді, твердить, що вивірки не терплять запаху морських свинок.

Гонзатко поспішно зодягнувся.

— Ти куди? — несміливо спитала Гонзатчиха.

— За морськими свинками — скоро відповів і затраснув за собою двері.

Принесені за пів години три морські свинки видавали страшний сморід. Це були примірники, вибрані спеціяльно на просьбу пана Гонзатка. Тимчасом прийшов наречений. Він показався боягузом. Сказав, що боїться морських свинок і не ворухнувся з місця, коли прийшлося впихати їх у нору до хомяка. Він почував, що його порішили принести в жертву.

Кінець-кінців його положення обовязувало до подвиґу. В розпуці зі словами: „вони мене покусають" він ухопив одну свинку. Не помилився. Свинка причепилася йому до руки і він із криком відскочив від коробки. Тоді вся надія зосередилася на молодім Гонзатку. Він показався героєм. Правда, він боявся дуже, та кінець-кінців йому вдалося впхнути в нору всі свинки, що завзято боронилися. Тимчасом наречений жалісно глядів на пана Гонзатка та думав, що ледви він нормальний, коли держить у канапі такий звіринець.

Я не знаю, чи морські свинки спосібні до співчування. Коли так, то рішучо вони співчували, що спричинили стільки клопотів своїм господарям. Адже в тій норі було так затишно. Тай, куди лише глянеш, усюди рідна морська трава, якою випхана канапа. Загально відомо, що морські свинки їдять усе. Я сам мав морську свинку, що підчас моєї неприсутности зїла альбом із фотоґрафіями й усіх зображених там моїх дорогих свояків перемінила в купу хламіття. Так виявилося, що Брем помилився, бо вивірки нітрохи не реаґували на запах, що розходився від свинок і не кидали прибіжища. В норі царив райський мир і згода. Хомяк самовідречено огрівав вивірки, а морські свинки встромили голови у футро вивірок.

Тому то відбулася нова велика загально-родинна нарада.

Наречений, спокушуваний якимсь зоольоґічним газардом, нізащо не хотів остатися без участи та став плести якісь баляндраси про їжаків. Поправді, він говорив доволі розумно. Він впевняв, що їжак покритий тисяча гострими шпильками. Колиб кинути в нору їжака, то він напевно вижене відтіля весь звіринець. Він бистроумно впевняв, що звірята кинуться огрівати їжака та страшно розчаруються, коли настромляться на його остру щітину. Сам згодився піти купити це звірятко.

— Коли так, то вже краще купіть відразу два, пане Кратохвиль — журливо сказала наздогін пані Гозатко.

Кратохвиль уже на відходному, в дверях успів іще сказати, що їжак узагалі пожиточне домашне звірятко, бо їсть таркани.

Два їжаки, що він їх приніс, і котрі таким робом збільшили домашнє господарство сімї Гонзатків, показалися істотами мелянхолійними. Коли їх поставили на долівку, вони висунули довгі носи зпоміж шпильок, сумно глянули довкола себе, видали якийсь звук, похожий на „тль... тль..." і звинулися в клубки.

Опісля Кратохвиль надягнув білі рукавички та встромив їжаків в отвори канапи.

За кілька секунд роздалося шалене порскання та пискіт. В отворі зявилася голова розюшеного хомяка, що наче хотів крикнути: „Що це за непорядки!" І знову сховалася в норі, де тимчасом їжаки поклалися на дні канапи та не зважали ні на вивірок, ні на хомяка, ні на морських свинок.

Небаром у нутрі канапи настав повний спокій та тишина. Звіринець сімї Гонзатків заснув мертвим сном. Коли, не зважаючи на всі сподівання, з канапи ніхто не вилазив, постановили відложити весілля на кілька днів.

Кратохвиль бачив у сні людину, яка говорила йому, що конче треба їжаків усунути з канапи при помочі пасмистих гієн, ящірок і весь сон закінчився траґічною сценою: він надибав на кухні обгрижені кости тестя і тещі.

Гонзатко не тратив часу та післав письмо педаґоґічній раді ґімназії, в якій вчився його син. Уся рада надармо силувалася зрозуміти змисл письма:

„До Педаґоґічної Ради Ґімназії:

Нижче підписаний ласкаво просить ґімназію в звязи із зміненими родинними відносинами поробити заходи для забрання хомяка, який є в нижче підписаного.

З правдивим поважанням,

Вячеслав Гонзатко.

Жіжков, Оребітська вулиця, ч. 5."

Директор закликав до себе молодого Гонзатка та цікаво випитував його, чи часто його батько пише такі листи. Гонзатко відповів, що не знає. Тоді директор спитав, чи не лікувався його батько в якихнебудь шпиталях або санаторіях. Гонзатко, щоби не говорити ввесь час „ні", цим разом кивнув головою.

— Ну, ми його повинні вспокоїти, — подумав директор і післав пану Гонзаткові такого листа:

„У звязи із присланим вами листом Рада Ґімназії з великим жалем приневолена повідомити вас, що ґімназії не потрібно ніякого хомяка.

Рада Ґімназії."

Коли зденервований старий Гонзатко дістав цього листа, вибрався в Вишеґради до кушніря. Цей відповів Гонзаткові, що без дозволу влади не вільно по приватних домах убивати звірят, а треба піти до спеціяльного собачого живодера.

Тимчасом молодий Гонзатко продав свій ґеоґрафічний атляс і за всі гроші купив зерна для звірят, щоби не гинули з голоду.

Таке тяглося чотирнацять днів. У Празі стали відчувати недостачу зерна.

Невідомо, як довго тяглися би терпіння сімї Гонзатків, колиб їх не вратував готовий на все, відважний дверник. Він прийшов зоружений в сокиру. Йому мовчки показали канапу та замкнули за ним двері. За хвилю роздалися удари, пискіт, порскання та шипіння. За пів години все було готове.

На другий день відбулося весілля.

Гостям, запрошеним на весілля, подавали такі страви:

Зупу з вивірок. Вивірчине мясо із смачним хріпом. Смажений хомяк із бараболями. Морська свинка із городовиною. Паштет із їжака.

Молодий Гонзатко, справжній виновник цього роскішного обіду, скромно сидів за столом і зі сльозами в очах халасував смажену голову свого нещасного хомяка.

(З чеського переклав **М. Н.**).

Конець.

Головна Управа першого українського Жіночого Військового Товариства при Українській Стрілецькій Громаді.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

З життя Української Стрілецької Громади.

І. Річний Стрілецький Зїзд.

Річний Зїзд Громади відбудеться дня 1 червня 1930, в Филаделфії, Па. Участь в Зїзді можуть взяти всі члени У. С. Громади.

Тому, що в нарадах Зїзду візьмуть участь і представники У. С. Громади з Канади, є вказана як найчисленніша участь членів Громади, а зокрема присутність представників поодиноких Гуртків. Наради зачнуться в год. першій пополудня, в домі Клюбу Горожан при 847 Н. Френклин Стр.

II. Стрілецький Вечер.

В суботу, дня 31 травня о год. 6.30 вечером, відбудеться Стрілецький Вечер, устроєний Жіночим Товариством при У. С. Г. для запрошених гостей і членів Громади. Стрілецький Вечер являється традиційним святом нашого військового побратимства й тому Головна Управа Громади поробила всі заходи, щоби його зміст був виявом нашої минувшої і будучої праці на полі організації військових сил народу.

На тоастмастера вечера запрошено п. В. Тимошенка, б. ректора Господарської Академії в Подєбрадах, а тепер проф. економії в університеті Мишиґен. В вечері візьмуть теж участь наші звісні співачки, а саме п-ні О. Копачук та п-на А. Мельник.

Управа Громади подає учасникам вечера радісну вістку, що вони матимуть змогу почути гру нашого славного **бандуриста і члена Армії Василя Ємця,** котрий своєю грою на нашім національнім інструменті здобув собі признання в цілім музичнім світі.

Для вдержання порядку і повного виконання програми прохаємо всіх бажаючих взяти участь в вечері, щоби надіслати зарезервовання місць найдальше по день 27 травня на адресу: Ladies' Auxiliary of the Ukrainian Legion, Post Office Box 578, Philadelphia, Pa.

На туж адресу звертатися по карти вступу і ближчі інформації.

III. Збори Жіночого Товариства У. С. Г.

При С. Громаді зорганізовано жіноче товариство, якого завданням помогти в виконанню цілей Громади. Поодиноким Гурткам доручено творити на місцях подібні організації. В день Зїзду Громади відбудуться теж збори Жіночого Товариства для обговорення програми праці на слідуючий рік та вибір нової управи.

За Управу У. С. Громади:
В. Ґалан, голова,
П. Дубас, секретар.

—o—

CHICAGO, ILL.

A Wonderful Day.

We the people of Chicago and vicinity have given a concert on May 18. It surly was wonderful.

A choir from the 'Ukrainian' Church from North Side began the concert with the American anthem "The Star Spangled Banner." The concert consisted of Ukrainian national dances, duets, and solos and group dances, those wonderful dances of that wonderful man Avramenko.

Mrs. Zimbalist, who is our own wonderful singer of Chicago, sang a solo and then a duet with Mrs. Kochinska.

Mr. Hyra, who is our dancing instructor, was presented a pair of red ballet boots, like those the cossacks had used to wear. This present was given to him in the honor of his work by his students of West Pullman.

A real Ukrainian Orchestra played for us.

After the concert a Ukrainian, Cossack dance was held which lasted till the very midnight. This concluded a wonderful day.

Jennie Hirniak,
Chicago, Ill.

МИСТЕЦЬКІ ЗАЧІСКИ.

Не буде тут згадки про новітні великоміські барберні, ні про королівські купальниці з часів рококо, що гребенями вміли доказати великого мистецтва — зачесати жінки так, що ці зачіски не даром дістали назву „веж". Для двірських торжеств, кажуть, була приписана зачіска на 60 цм., не зараховуючи сюди прикрас із цвітів і високих струсиних пер, що вінчали зачіску.

Буде тут мова про зачіски „диких" людей, яким часом годі не признати, коли вже не мистецького змислу, то бодай зручности та пильности, що нераз вимагає цілих довгих літ.

Кажеться „Суєто, твоє імя жінка", та можна твердити, що завдяки новим культурним досвідам переконалися ми, що не по всьому світі прикрашується жінка. Ба, навпаки, в некультурних народів у більшости мущина цілими годинами малюється, татуується, а передовсім вичісується. Некультурний чоловік хоче подобатися своїм жінкам і імпонувати ворожим воїнам, тому натирає собі тіло та лице ріжноколіровими глинками, піддається болісній а нераз небезпечній операції татуування, або натинає шкіру на найчуткіших місцях і роками дбає про те, щоби його зачіска була все доскональша. І не дивуймося, що закон природи сам нам каже, що самець хоче бути гарніший від самички: гляньмо лише на павича, півня, голуба, гляньмо на самців ссавців, що гарніший мають кожух, пестріші самці хрущі, риби і т. д.

Як робить такий „дикар" собі тоалєту? Насамперед обголить собі вуса черепком мушлі або гострим каменем, часом склом а вкінці навіть бритвою. Та не хочемо говорити про „диких", до яких дійшла вже наша культура; хочемо поглянути на домашнє життя людей природи. Обголить собі також брови, вії собі повириває, волосся розпустить, розчухрає, намастить, вимне, заплете у безчисленні кіски, а вкінці посипле собі ціле тіло червоним порошком, передше напущеним оливою.

Найбільше при зачісуванні терпить австралійський папуанець, а вже й його імя „папуа" по маляйськи значить „кучерявий". Папуанці мають волосся темно-буре аж чорно-синє, розчіхране.

Племя Коенамба в Новій Ґвінеї зліплює волосся смолою у тонкі мички, а на кінці прикрашують жемчугами. Жінки стрижуть волосся на коротко.

Про племя Ґаллів в Африці каже мандрівник Шнер: „У цього племени двірські люди зачісуються, піддані голяться зовсім. Якийсь ґальський барбер був гордий на моду, яку придумав: зробив із жемчугів два хвостики та причепив їх дротиком на кінчики вусів". Ґальські жінки чешуться по більшости гарно. Носять яких сто мичок, пудрують їх так як жінки з Габешу жовтим піском, потім розчісують їх. Габешанки звязують волосся ззаду в два звої в чорній, прозірчастій сітці та посипують часом деревним запашним порошком.

Зачіска ґальських начальників це одинокий барберський витвір, що сплітається в роги, переплітаний жемчугами, прикрашений перами.

В „Історії народів" Рацель описує таку зачіску так: „Жінки плекають мужеську зачіску, і потребують часто кілька літ для одинокої. Зате вона своїм виглядом відплачує їм за ті труди. Зачіски Чілюків. Джурів і Нуерів це плястичні звої, такі, в яких любуються південно-східні Кафри. Глина, коровячий гній та ґума мусять склеїти волосся, з якого роблять можливе й неможливе".

Також африканські Бантуйки зліплюють волосся в формі єпископської мітри.

Індійці, мущини та жінки, носять дуже густе, вовнисте волосся, розділене на доріжки, а ззаду звязане в узол. Індіяни й їх жінки носять гладке, чорне волосся або вільно розчесане, або плетене в кіски, що спливають їм вільно по лиці.

В бувших німецьких кольоніях східної Африки жінки голяться зовсім.

Гарне волосся, що по більшости носять розпущене, мають жінки вимираючих Маорійців в Австралії.

Узагалі, з деякими вимками, носять жінки у „диких" чи то з племени чорного чи брунатного, зачіски або сплетені в коси, згл. коси уложені в ріжні звої, або розчіхрані, кудлаті довкола голови. Народи в волоссям гладким, як первісні мешканці Японії, Аіно, Ескімоси, Ляпонці, Лопарі, Індіяни й ин. носять волосся або свобідно звисаюче, або сплетене в дві великі коси.

Майже всі народи, навіть найпримітивніші, прикрашують волосся, і то тим, що дає природа: мушлями, коралями, кусниками янтару (бурштину), цвітами, барвним листям, пестрими, твердими овочами ріжних кущів і ростин, коліровими ганчірками, монетами, кістками, зубами звірят, металевими шпильками, перами й ін., бо подобатися це, видно, людський закон, що є зараз на другім місці після інстинкту самозбереження.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

На бойову акцію.

Замісць вислки святочних желань трентонські Українці зложили $30 на піддержання бойової акції в ріднім краю, уважаючи, що тільки шляхом боротьби зможемо добитися своєї державної незалежности.

Збірку переслано до Обєднання.

П. Стадник.

—o—

ГУДСОН, Н. Й.

Союзове товариство на інвалідів.

Братство св. Йосафата, від. 273 У. Н. Союза, висилгнувало з каси $25, які призначено на допомогу нашим борцям за волю, себто інвалідам.

Гроші вислано до краю через Обєднаннє.

П. Маряк, секр.

—o—

МЕНЧЕСТЕР, Н. Г.

На Рідний Край.

На книжочки В. О. зложили по $1: И. Петрик, П. Кухар, П. Мигаль, В. Петрів, М. Бохонок, І. Лісник, М. Фельдман, І. Пеник.

На Рідну Школу зложили: И. Петрик $2, а П. Кухар і М. Нога по $1.

Разом вислано до Обєднання $12.

П. Кухар.

—o—

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА.

На Рідну Школу.

Братство св. Анни, відділ 365 У. Н. Союза, переслало до Обєднання $13 з призначенням на допомогу Рідній Школі.

Жертвували: Бр. св. Анни $5, за календарі зібрано $3, а по $1 жертвували: М. Рудинянин, Т. Цебринський, Д. Флиста, Н. Камінський, І. Круба.

Т. Цебринський, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

КЛІВЛЕНД, О.

На бойову акцію.

На піддержання бойової акції й „Сурми" зібрано $13, які вислано до Обєднання. Жертвували по $1: В. Мохнач, І. Вівчаровський, Анна Томка, М. Сорочак, І. Тремблюк, Г. Щипко, А. Барбер, П. Чупай, а М. Лещишин $2.

Теодор Денис 75 ц., а по 50 ц.: Т. Дубий, А. Якимець, В. Баранський, а по 25 ц.: І. Ільків, М. Гуль, М. Бурко.

І. Попович.

—o—

ТОЛІДО, О.

На памятник Т. Шевченка.

На зборах Бр. св. Отця Николая, від. 167, слідуючі члени зложили свою жертву на відбудову памятника Тараса Шевченка в Жукові. пов. Бережани, котрий зістав знищений Поляками:

Ст. Гавриляк $3; по $1: Ів. Кульматицький, А. Унисько, О. Петришин, Н. Білецький, Гр. Миськів, М. Паланичка, Й. Микульський; по 50 ц.: А. Крохмальний, М. Крохмальний, Б. Унисько, Ю. Ліщук, М. Бляцецький, Ів. Лоняк, Ф. Жуковець, М. Чорний, Н. Білан, М. Космина, Дм. Медецький, П. Зінкевич, Ів. Федчук, М. Корнова. — Разом зібрано $17, котрі вислано до краю через Обєднання.

Іван Кульматицький.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Повітовий Український Дім в Підгайцях.

На руках Комітету Підгаєччан в Ню Йорку були ще слідуючі збірки: за тикети з балю з дня 2. лютого ц. р. сколектовано 21 дол.; тов. „Зоря", від. 69 У. Н. С., жертвувало $10; М. Василишин дав з продажі цеголок $7.40; Гр. Щербатий жертвував $1. — Разом $39.40. З того розхід виносив $4.40, а $35.00 вислано до філії „Просвіта" в Підгайцях з призначенням на будову повітового українського дому.

До того звіту комітету належить додати звіт, поміщений в „Свободі" з дня 3-го березня ц. р., де проголошено $600. Разом ціла збірка виносить $635. На руках комітету нема більше ніяких грошей.

Секретар Комітету.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

На Рідний Край.

Великодну писанку на Рідну Школу зложили слідуючі: о. Е. Сидоряк $2, по $1: В. Осухівський, А. Яворський, О. Шмокалюк, П. Панчишин, Г. Туркевич; по 50 ц.: А. Геба й М. Климко.

Збірку відослано до Обєднання. Разом з тим подаю, що на передплату „Сурми" зложили по $1: В. Прибитен, П. Чомко й В. Коцілинський, які рівнож відослано до Обєднання.

Г. Туркевич.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ШННИК КНИЖОК.

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".